

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 197g/2018

privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 14 alin. (1) și 20 alin.
(1) lit. (a) din Legea privind protecția mărcilor
*(decăderea din drepturile asupra mărcii, în cazul neutilizării acesteia de
către titularul ei)*

CHIȘINĂU

10 decembrie 2018

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dlui Mihai POALELUNGI, *președinte*,
dlui Aurel BĂIEȘU,
dlui Igor DOLEA,
dlui Victor POPA,
dlui Veaceslav ZAPOROJAN, *judecători*,
cu participarea dlui Marcel Lupu, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă pe 8 decembrie 2018,
Înregistrată pe aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 10 decembrie 2018 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a articolelor 14 alin. (1) și 20 alin. (1) lit. (a) din Legea privind protecția mărcilor nr. 38 din 29 februarie 2008, ridicată de către dl avocat Vitalie Zama, în dosarul nr. 2ac-335/18, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost depusă la Curtea Constituțională pe 8 decembrie 2018, de către un complet de judecată din cadrul Curții de Apel Chișinău (Vladislav Clima, Ecaterina Palanciuc și Ala Malii), în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe 6 iulie 2018, S.A. „Soporcel-Sociedade Portuguesa” a înaintat o acțiune în judecată împotriva S.R.L. „Vladânma” cu privire la decăderea sa din drepturi în privința unei mărci.

4. Prin hotărârea din 9 februarie 2018, Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, a admis cererea de chemare în judecată, iar S.R.L. „Vladânma” a fost decăzută parțial din drepturile sale cu privire la o marcă comercială. Această hotărâre a fost contestată cu apel.

5. În cadrul procedurii apelului, reprezentantul S.R.L. „Vladânma” a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolelor 14 alin. (1) și 20 alin. (1) lit. (a) din Legea privind protecția mărcilor. Aceste articole prevăd că titularul unei mărci poate fi decăzut din drepturile asupra mărcii, dacă nu a utilizat-o, fără motive justificate, o perioadă neîntreruptă de 5 ani.

6. Prin încheierea din 3 octombrie 2018, Curtea de Apel Chișinău a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

7. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative. ”

Articolul 46

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sunt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.

(3) Averea dobândită licit nu poate fi confiscată. Caracterul licit al dobândirii se prezumă.

(4) Bunurile destinate, folosite sau rezultate din infracțiuni ori contravenții pot fi confiscate numai în condițiile legii.

(5) Dreptul de proprietate privată obligă la respectarea sarcinilor privind protecția mediului înconjurător și asigurarea bunei vecinătăți, precum și la respectarea celorlalte sarcini care, potrivit legii, revin proprietarului.

(6) Dreptul la moștenire a proprietății private este garantat.”

8. Prevederile relevante ale Legii privind protecția mărcilor nr. 38 din 29 februarie 2008 sunt următoarele:

Articolul 14

Cerințe față de utilizarea mărcii

„(1) Dacă în decurs de 5 ani după înregistrare marca nu a făcut obiectul unei utilizări efective în Republica Moldova pentru produsele și/sau serviciile pentru care este înregistrată sau dacă utilizarea mărcii a fost suspendată pe o perioadă neîntreruptă de 5 ani, titularul mărcii poate fi decăzut din drepturile asupra mărcii în condițiile prezentei legi, cu excepția cazurilor când există motive întemeiate pentru neutilizare.

[...]”

Articolul 20

Decăderea din drepturile asupra mărcii

„(1) Titularul mărcii este decăzut din drepturile asupra mărcii în urma unei cereri de decădere din drepturi, depuse la judecătoria în a cărei jurisdicție este sediul AGEPI, sau a unei cereri reconvenționale într-o acțiune de apărare a drepturilor, depuse la aceeași instanță, dacă:

a) în decursul unei perioade neîntrerupte de 5 ani, fără motive justificate, marca nu a făcut obiectul unei utilizări efective în Republica Moldova pentru produsele și/sau serviciile pentru care a fost înregistrată; totodată, nimeni nu poate cere ca titularul să fie decăzut din drepturi dacă, în perioada de la expirarea termenului indicat până la depunerea cererii de decădere din drepturi sau a cererii reconvenționale, marca a făcut obiectul unui contract de cesiune sau de licență ori obiectul unei începeri sau a

unei reluări de utilizare reală; cu toate acestea, dacă începerea sau reluarea utilizării mărcii a avut loc cu 3 luni înainte de depunerea cererii de decădere sau a cererii reconvenționale, termenul respectiv începând cel mai devreme la expirarea perioadei neîntrerupte de 5 ani de neutilizare, utilizarea nu este luată în considerare în cazul când pregătirile pentru începerea sau pentru reluarea utilizării au intervenit numai după ce titularul a aflat că cererea de decădere sau cererea reconvențională ar putea fi depusă; perioada cuprinsă între data depunerii cererii și data emiterii deciziei de înregistrare nu se include în termenul de 5 ani;

[...]"

9. Prevederile relevante ale Convenției pentru protecția proprietății industriale, încheiată la Paris pe 20 martie 1883, la care Republica Moldova a aderat prin Hotărârea Parlamentului nr. 1328 din 11 martie 1993, sunt următoarele:

Articolul 5

„[...]

C. - 1) Dacă, într-o țară, folosirea mărcii înregistrate este obligatorie, înregistrarea nu va putea fi anulată decât după un termen echitabil și numai dacă cel interesat nu justifică motivele lipsei sale de acțiune.

[...]"

10. Prevederile relevante ale Acordului privind aspectele drepturilor de proprietate intelectuală legate de comerț, Anexa 1C la Acordul privind constituirea Organizației Mondiale a Comerțului (O.M.C.), încheiat la Marrakech la 15 aprilie 1994, ratificat prin Legea nr. 218 din 1 iunie 2001, sunt următoarele:

Articolul 19

Obligația de folosință

„1. Dacă este obligatorie folosința unei mărci de fabrică sau de comerț pentru menținerea unei înregistrări, înregistrarea nu va putea fi radiată **decât după o perioadă neîntreruptă de nefolosință de cel puțin trei ani**, cu excepția cazului în care titularul mărcii prezintă motive valabile referitoare la existența de obstacole la o astfel de folosință. Circumstanțele independente de voința titularului mărcii care constituie un obstacol la folosința mărcii, de exemplu restricții la import sau alte prescripții ale puterilor publice vizând produsele sau serviciile protejate prin marcă, vor fi considerate ca motive valabile de justificare a nefolosinței.

2. Atunci când folosința unei mărci de fabrică sau de comerț se va face de către o altă persoană sub controlul titularului, aceasta se va considera ca o folosință a mărcii în scopul menținerii înregistrării.”

DREPT COMPARAT

11. Directiva 2008/95/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 octombrie 2008 de apropiere a legislațiilor statelor membre cu privire la mărci stabilește în preambulul său că, pentru a se reduce numărul total al mărcilor înregistrate și protejate în Comunitate și, prin urmare, numărul litigiilor care apar între ele, este important să se ceară ca mărcile înregistrate să fie efectiv utilizate, sub sancțiunea decăderii din drepturi. Potrivit

articolului 12 alin. (1) din această Directivă, titularul unei mărci poate fi decăzut din drepturile sale dacă, pe o perioadă neîntreruptă de cinci ani, marca nu a fost utilizată în mod efectiv în statul membru pentru produsele sau serviciile pentru care aceasta este înregistrată și dacă nu există motive întemeiate pentru a nu fi fost utilizată.

12. Începând cu 15 ianuarie 2019, Directiva menționată *supra* va fi abrogată de Directiva 2015/2436 a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 2015. Totuși, și acest act prevede la articolul 19 că absența unei utilizări efective a mărcii pe o perioadă neîntreruptă de cinci ani constituie un motiv de decădere a titularului unei mărci din drepturile sale, dacă nu există motive fundamentate pentru a nu fi fost utilizată.

13. Având în vedere dreptul secundar al Uniunii Europene, Curtea observă că în rândul statelor Uniunii s-a conturat un consens în privința reglementării decăderii din drepturile asupra mărcii, în cazul neutilizării acesteia de către titularul ei.

14. În Austria, articolul 33a alin. (1) din Legea privind protecția mărcilor (*Markenschutzgesetz*) prevede că orice persoană poate solicita anularea unei mărci înregistrate în acest stat dacă această marcă nu a fost utilizată în mod efectiv pe teritoriul austriac pentru produsele și serviciile pentru care a fost înregistrată în perioada de cinci ani anterioară datei la care se formulează cererea de anulare, cu excepția cazului în care titularul mărcii poate justifica neutilizarea.

15. Convenția Benelux în materia proprietății intelectuale (mărci și desene sau modele industriale) din 25 februarie 2005, semnată la Haga de Regatul Belgiei, de Marele Ducat al Luxemburgului și de Regatul Țărilor de Jos, prevede la articolul 2.26 că dreptul la marcă poate fi revocat în cazul în care aceasta nu a fost folosită în mod efectiv pe teritoriul țărilor Benelux, în legătură cu bunurile sau serviciile pentru care a fost înregistrată, pe parcursul unei perioade neîntrerupte de cinci ani. Dreptul la marcă poate fi revocat doar dacă neutilizarea se datorează unor motive fundamentate.

16. În Croația, articolul 46 alin. (2) din Legea cu privire la mărci stabilește că dreptul la marcă poate fi revocat în cazul în care o marcă nu a fost utilizată în mod efectiv, pe o perioadă neîntreruptă de cinci ani, în legătură cu produsele sau serviciile pentru care este înregistrată și nu există motive justificate de neutilizare.

17. În Italia, Codul proprietății industriale, adoptat prin decretul legislativ din 10 februarie 2005, prevede la articolul 24 alin. (1) că, sub sancțiunea nulității, marca trebuie utilizată de către titular pentru produsele sau serviciile pentru care a fost înregistrată, pe un termen de cinci ani de la înregistrare, cu excepția cazului în care lipsa utilizării este justificată de un motiv legitim.

18. În România, instituția decăderii din drepturile conferite de marcă este reglementată la articolul 45 din Legea nr. 84/1998 privind mărcile și indicațiile geografice. Potrivit acestei norme, orice persoană interesată poate solicita Tribunalului Municipiului București, pe durata protecției mărcii, decăderea titularului din drepturile conferite de marcă, dacă fără motive justificate marca nu a făcut obiectul unei folosiri efective pe teritoriul

României într-o perioadă neîntreruptă de 5 ani, pentru produsele sau serviciile pentru care aceasta a fost înregistrată.

19. De asemenea, Curtea constată că reglementarea decăderii din drepturi a titularului unei mărci în cazul neutilizării ei nu este caracteristică doar pentru statele membre ale Uniunii Europene, ci și pentru alte state europene. Astfel, în Rusia, Legea cu privire la mărci și denumiri de origine stabilește la articolul 22 alin. (3) că o marcă poate fi lipsită de protecție în cazul în care aceasta nu a fost utilizată în mod continuu timp de trei ani de la înregistrarea acesteia.

20. În Georgia, articolul 27 din Legea cu privire la mărci prevede că înregistrarea unei mărci poate fi anulată de către o instanță de judecată, la cererea unui terț, în cazul în care marca nu a fost folosită timp de cinci ani consecutiv pentru mărfurile pentru care a fost înregistrată.

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

21. În motivarea sesizării, autorul a susținut că dispozițiile articolelor 14 alin. (1) și 20 alin. (1) lit. (a) din Legea privind protecția mărcilor îi impun titularului mărcii obligația de utilizare a acesteia. Totodată, în cazul în care marca nu a fost utilizată în mod efectiv în decursul unei perioade neîntrerupte de 5 ani, fără motive justificate, titularul mărcii poate fi decăzut din drepturi. Potrivit autorului, această soluție legislativă încalcă dreptul de proprietate al titularului mărcii, pentru că dreptul la marcă este protejat de articolul 1 din Protocolul la Convenția Europeană. Decăderea din drepturile în privința mărcii poate fi echivalată cu o expropriere, care nu poate avea loc decât cu acordarea unei despăgubiri.

22. De asemenea, autorul consideră că textul „când există motive întemeiate pentru neutilizare” din articolul 14 alin. (1) și sintagma „fără motive justificate” din articolul 20 alin. (1) lit. a) din Legea privind protecția mărcilor nu sunt conforme cu cerințele previzibilității legii, pentru că titularii mărcilor nu pot determina cu certitudine care sunt motivele care justifică neutilizarea unei mărci.

23. În opinia autorului excepției de neconstituționalitate, prevederile contestate contravin articolelor 1 alin. (3), 4 alin. (2), 23 alin. (2), 33 și 46 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

24. Examinând admisibilitatea sesizării, Curtea constată următoarele.

25. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a Legii privind protecția mărcilor, ține de competența Curții Constituționale.

26. Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de către dl avocat Vitalie Zama, în dosarul nr. 2ac-335/18, pendinte la Curtea de Apel Chișinău. Excepția este formulată de către subiectul abilitat cu acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

27. Curtea reține că obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie articolele 14 alin. (1) și 20 alin. (1) lit. (a) din Legea privind protecția mărcilor. Deși autorul excepției a invocat pretinsa încălcare a mai multor articole din Constituție, Curtea constată că acesta a prezentat doar argumente referitoare la încălcarea articolelor 23 alin. (2) și 46.

28. Autorul consideră că decăderea titularilor din drepturile asupra mărcilor, în caz de neutilizare efectivă a acestora, încalcă dreptul de proprietate al titularilor mărcilor.

29. Potrivit jurisprudenței Curții Europene, protecția drepturilor de proprietate intelectuală, inclusiv protecția mărcilor, intră în câmpul de aplicare al articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție (a se vedea cauza *Anheuser-Busch Inc. v. Portugalia* [MC], 11 ianuarie 2007, § 72).

30. Totuși, dreptul de proprietate nu este unul absolut. El poate fi supus unor limitări, fiind susceptibil de ingerințe ale statului cu privire la exercitarea atributelor sale. Instituirea anumitor limite este impusă de necesitatea asigurării unui echilibru între interesele individuale și interesul general.

31. În acest context, Curtea admite că obligația utilizării mărcii sub amenințarea decăderii din drepturi poate fi pusă în balanță cu un interes general. Curtea observă aplicabilitatea acestei teze în jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene. Spre exemplu, ea este formulată clar în concluziile Avocatului General Dámaso Ruiz-Jarabo Colomer prezentate în *Armin Häupl v. Lidl Stiftung & Co. KG*, pe 26 octombrie 2006, în cauza C-246/05, unde s-a menționat că acest mecanism juridic [obligația de utilizare] urmărește același obiectiv în toate sistemele juridice: adaptarea numărului mărcilor înregistrate la numărul celor care sunt folosite și care îndeplinesc funcția lor economică pe piață, apropiind realitatea registrelor de realitatea schimburilor comerciale, pentru că **oficiile pentru mărci nu sunt simple depozite ale unor mărci păstrate în rezervă**, în așteptarea vreunui voinic care să se aventureze să le utilizeze. Dimpotrivă, acestea trebuie să constituie reflectarea fidelă a realității, a indicațiilor pe care întreprinderile le utilizează în comerț pentru a diferenția produsele și serviciile lor. În oficiile pentru proprietate industrială nu trebuie să fie înregistrate decât mărcile care participă la activitatea comercială (§ 50). **Pentru a reduce numărul total al mărcilor înregistrate și protejate și, prin urmare, numărul conflictelor care apar între ele, este important să se ceară ca mărcile înregistrate să fie efectiv utilizate, sub amenințarea decăderii din drepturi (§ 52).**

32. De asemenea, Curtea menționează că posibilitatea decăderii din drepturile asupra mărcii, în cazul neutilizării acesteia de către titularul ei, este prevăzută și de instrumentele internaționale la care Republica Moldova este parte (*i.e.* articolul 5 din Convenția de la Paris pentru protecția proprietății industriale și articolul 19 din Acordul privind aspectele drepturilor de proprietate intelectuală legate de comerț). Potrivit acestor acte internaționale, înregistrarea unei mărci poate fi anulată dacă aceasta nu a fost utilizată pe parcursul unei perioade relativ mari de timp și numai dacă cel interesat nu justifică motivele lipsei sale de acțiune.

33. Analizând prevederile legale contestate, Curtea observă că titularul unei mărci poate fi decăzut din drepturi doar dacă nu a utilizat-o, fără motive justificate, pe o perioadă neîntreruptă de 5 ani. Sub acest aspect, Curtea observă că în rândul statelor europene există un consens în privința stabilirii unui termen de neutilizare a mărcii, care poate să conducă la anularea înregistrării mărcii sau la decăderea din drepturi a titularului (cu privire la importanța existenței unui consens în argumentarea juridică de drept constituțional european, a se vedea, ca autoritate recentă, cauzele *Inseher v. Germania* [MC], 4 decembrie 2018, § 86 și *Naït-Liman v. Elveția* [MC], 15 martie 2018, § 175).

34. Având în vedere cele menționate, în special prevederile relevante ale actelor internaționale la care Republica Moldova este parte, Curtea menționează că critica autorului excepției referitoare la pretinsa încălcare a dreptului de proprietate este vădit nefondată.

35. Cu privire la pretinsa lipsă de previzibilitate a textului „când există motive întemeiate pentru neutilizare” din articolul 14 alin. (1) și a sintagmei „fără motive justificate” din articolul 20 alin. (1) lit. a) din Legea privind protecția mărcilor, Curtea reiterează că formularea legilor nu poate prezenta o precizie absolută. Sub acest aspect, Curtea Europeană a recunoscut în mod constant faptul că multe legi sunt redactate în termeni generali, iar interpretarea și aplicarea lor fac obiectul practicii judiciare. Multe legi utilizează, prin natura lucrurilor, formule mai mult sau mai puțin vagi, a căror interpretare și aplicare depind de practică (*Karácsony și alții v. Ungaria* [MC], 17 mai 2016, § 124; *Brčko și alții v. Bosnia și Herțegovina* [MC], 27 iunie 2017, § 70). Prin urmare, ține de competența instanțelor de judecată să interpreteze și să clarifice semnificația „motivelor întemeiate” și a „motivelor justificate” de neutilizare a mărcii, care înlătură posibilitatea decăderii din drepturi a titularului unei mărci.

Din aceste motive, în baza articolului 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională și a articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 14 alin. (1) și 20 alin. (1) lit. (a) din Legea privind protecția mărcilor nr. 38 din 29 februarie 2008, ridicată de către dl avocat Vitalie Zama, în dosarul nr. 2ac-335/18, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Mihai POALELUNGI

Chișinău, 10 decembrie 2018
DCC nr. 161
Dosarul nr. 197g/2018